

Popularizační sdělení

Statistická analýza dat

Lucie Sodomková, 414747

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 1.5.2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

Jací si myslíme, že jsme, a jací se zdáme být

Dvě odbornice z Psychologického ústavu české Akademie věd se zaměřily na vnímání typického národního charakteru. Zajímalo je, jak se liší profil typického Čecha v očích nejbližších sousedů, tedy Němců, Poláků, Rakušanů a Slováků, jak na charakteristickou českou národu nahlíží samotní Češi a do jaké míry se tato zjištění shodují s osobnostními charakteristikami reálných lidí žijících v České republice, kteří posoudili sami sebe nebo člověka, kterého dobře znají.

Do projektu bylo zapojeno přes čtyři tisíce studentů ze sedmi českých vysokých škol ve věku od 18 do 88 let, sto dospělých od 24 do 82 let a přes patnáct set posluchačů německých, polských, rakouských a slovenských vysokých škol, jejichž průměrný věk se pohyboval okolo 24 let. Výzkum byl realizován v kontextu pětifaktorového modelu osobnosti, úkolem dotazovaných tedy bylo posoudit typický národní charakter pěti středoevropských zemí – Čecha a jeho čtyři nejbližší sousedy – pomocí různých slov popisující osobnost.

V rámci výzkumu se odbornice zaměřily na tři tematické podoblasti, z nichž první si kladla za cíl zjistit, jak se čeští respondenti shodují při posuzování typického Čecha, a to s ohledem na věk, pohlaví, místo bydliště a formu dotazování. Zjistilo se, že míru shody více ovlivňuje věk dotazovaných, než jejich bydliště, protože odpovědi studentů z různých koutů republiky si navzájem odpovídaly výrazněji než ty mezi vysokoškoláky a dospělými – míra shody (neboli korelace) totiž mezi odpověďmi studentů z různých koutů republiky dosáhla hodnoty 0,9 (přičemž 1 znamená naprostý soulad a 0 žádný vztah), zatímco shoda mezi vysokoškoláky a dospělými byla o tři desetiny menší. Výjimkou je v tomto případě Slezská univerzita, jejíž studenti posuzovali typického Poláka jinak než studenti ostatních škol, což zřejmě způsobila častější možnost kontaktu mezi Čechy a Poláky v této příhraniční oblasti. Pohlaví dotazovaných ani způsob sběru dat podle výsledků výzkumu nevede k rozdílným profilům národních charakteristik.

Druhá dílčí studie zkoumala, zda je vnímání národních charakterů stabilní nebo zda se v průběhu času mění. Vycházela při tom z podobného výzkumu z roku 2003, kterého se účastnilo 71 studentů Masarykovy univerzity, jejichž odpovědi se od odpovědí studentů i dospělých z roku 2008 příliš nelišily – míra shody zde byla 0,8.

Výzkumnice rovněž zajímalo, jak se ve vnímání typického Čecha liší naši nejbližší sousedé. Vyšlo najevo, že nejpodobněji na Čechy nahlíží Němci a Rakušané (0,9), zatímco mezi Slovanskými sousedy panuje jen střední míra shody (0,5). Celkově si v pohledu na typický český charakter nejvíce odporují s ostatními státy Slováci, a to zejména co se týče dominance. Více než 30 procentní rozdíl autorky studie zaznamenaly ve vnímání asertivity a poddajnosti. Zatímco Slováci nás shledávají vysoce asertivními a nepoddajnými, našim ostatním sousedům se zdáme být spíše poddajni a nepříliš asertivní. Vnímání dominance Čechů u obyvatel Slovenska je pravděpodobně ovlivněno soužitím ve společném státě. Z výsledků výzkumu dále vyplynulo, že charakteristika českého národního charakteru očima Čechů nekorresponduje s tím, jak nás popisují studenti ze sousedních států – hodnota korelace je -0,5, což značí, že výsledky si v tomto ohledu spíše odporují. Stejně tak ani vnímání českého národního charakteru a vlastností reálných Čechů není v souladu. Autorky studie zde zjistily nízkou míru shody 0,2.

Fajn, učinila jste pokus zařadit sem statistiky. Oceňuji pokus navést čtenáře na to, jak tu korelaci číst. V tomhle byste mohla jít dál. Tím, že jste chtěla sdělit co nejvíce zjištění ze studie, nezbylo místo na hlubší seznámení s některým ze zjištění. Tím to docela klouže po povrchu. Přesto, trochu s rozpaky, práci přijímám.

SJ